

Evropské prostředky patří do regionů!

Pátý rok existence SMS ČR přinese nové úkoly ve jménu rozvoje obcí a měst

Počátek roku 2013 znamená pro všechny obce a města v naší zemi rovnoprávnější postavení v systému financování ze sdílených daní. Navzdory častému zlehčováním této významné změny, které předcházelo úsilí stovek starostů, je potřeba opakovaně připomenout, že se nám podařilo snížit rozdíl v příjmech mezi Prahou a nejnchudšími obcemi na téměř trojnásobek, čímž se konečně blížíme kýženému evropskému průměru.

Je vpravdě symbolické, že spravedlivější podmínky ve financování samospráv vstupují v platnost pátým rokem existence našeho sdružení. Již od roku 2008, kdy se přerodem ze Smlouvy obcí a měst proti daňové diskriminaci utvořilo Sdružení místních samospráv, je však patrné, že kromě vyřešení problému RUD je potřeba hájit zájmy obcí a menších měst i na dalších pomyslných bitevních polích. Státní správa je totiž čím dál víc komplikovaná a vytváří nové a nové povinnosti, negativně dopadající především na malé obce bez početného administrativního aparátu.

Dalším vážným problémem je neustálé snižování dostupnosti služeb na venkově. S tím souvisí i tlak na dofinancování dopravní obslužnosti. Obce jsou vůbec nuceny ze svého rozpočtu přispívat na stále nové a nové činnosti, doposud zajišťované státem, státními podniky či příspěvkovými organizacemi krajů. Zodpovědně spravovat obec je tak čím dál tím obtížnější a starosty poslední dobou opanovává pocit únavy i skepse.

„Svěřme prostředky z EU obcím co možná nejvíce“

Šířit naději je v takovém případě velmi obtížné. Přesto se domnívám, že lze soustředěnou snahou brzy dosáhnout dalšího úspěchu, který by naše setrvalé úsilí o proměnu našeho státu, opět transformoval ve skutečně viditelný posun k lepšímu. Hovořím o evropských fondech, o které nyní svádějí boj nejrůznější vlivové skupiny. Starostové v této chvíli přinášejí

velmi jednoduchý recept. Chce-li totiž stát dosáhnout co nejviditelnějšího a zároveň rozumného vynakládání evropských prostředků, musí je v co největší možné míře svěřit právě obcím. Tohoto cíle chceme dosáhnout především prostřednictvím Druhé zlínské výzvy, kterou nyní podpořilo více než 1300 starostů z celé republiky. Jedině ve svornosti totiž lze jménem venkova a regionů figurovat v roli partnera vůči ostatním aktivním „hráčům“. I proto brzy vypukne akce „tabule“, díky níž celostátně upozorníme na tento problém.

Z výše uvedeného je zřejmé, že hodláme i nadále setrvat v boji za práva obcí, nejen za jejich skutečnou nezávislost, ale zejména za jejich důstojnou existenci. O tom, jakými kroky budeme dále postupovat, rozhodneme na IV. Republikovém shromáždění SMS ČR. Kostky budou brzy vrženy a každý člen našeho pětiletého sdružení svým hlasem může přispět.

Tomáš Chmela,
Jan Pijáček

I váš hlas rozhodne

IV. Republikové shromáždění SMS ČR

Sdružení místních samospráv ČR je organizací, která hájí zájmy venkova, obcí i měst na krajské i celostátní úrovni. Rok 2013 je jubilejním pátým rokem existence naší organizace, přelomovým také díky Republikovému shromáždění SMS ČR, které určí směr, zásady a cíle sdružení na další léta. Letošní Republikové shromáždění SMS ČR bude také volební, bude se tedy rozhodovat o dalším osudu sdružení.

Místo a čas setkání:

HOTEL SLUNCE, Jihlavská 1985,
580 01 HAVLÍČKŮV BROD

pátek 12. dubna 2013 v 10:00 hodin

Máme nárok na evropské peníze!

Ve středu 10. dubna v 9.00 vyvěsíme tabule Druhé zlínské výzvy

Modrá tabule, která je uvedena na vnitřních stranách tohoto zpravodaje ve středu 10. dubna zaplaví Českou republiku. Vyvěsí ji všichni ti, kteří se osobně přihlásili k jejich odběru. Jedná se o více než 500 odvážných starostů, kteří jsou kromě písemného souhlasu se zněním Druhé zlínské výzvy ochotni také umístit na vjezdové tabule do své obce tento symbol boje za dotační prostředky pro regiony a venkov. V tento den také bude zasedat Vlá-

da ČR, jejímuž předsedovi je adresována celá druhá zlínská výzva. Ti z Vás, kteří přehlédli emaily týkající se Druhé zlínské výzvy, mohou tuto aktivitu podpořit také umístěním zmenšené tabule z našeho zpravodaje na viditelné místo, nebo si z webu www.smscr.cz mohou stáhnout tiskové pdf. a pořídit si libovolnou velikost tabule pro potřeby obce. Termín sundání tabulí je zcela libovolný. Někteří starostové již vyjadřují přesvěd-

čení, že je nechají tak dlouho viset, dokud problém nastavení pravidel čerpání nového rozpočtu EU nebude vyřešen.

Aktivita boje za lepší dotační podmínky ani zdaleka nekončí. Již brzy obdržíte další informace k plánované pokojné demonstraci starostů v Praze, která má upozornit na doutnajícím problému, který může zhatit prosperitu území státu na dlouhá léta. Již v roce 2011 jsme Prahou pochodovali a úspěch se dostavil!

Druhá zlínská výzva a programové období 2014+

V těchto týdnech se rozhodne o posledním velkém evropském dotačním balíku

Rok 2013 není jen rokem konce současného programovacího období a příprav nové periody čerpání dotací 2014 – 2020, ale i érou, ve které zcela nepokrytě vplouvají na povrch nejrůznější problémy a vady současného systému. Nejde jen o mediálně propírané korupční kauzy spojené s regionálními operačními programy Jihozápad, Severovýchod a Střední Čechy, ale i o málo přesvědčivé výsledky původně avizovaného rozvoje regionů. Ačkoliv jedna z hlavních priorit evropské politiky soudržnosti spočívá v překlenování ekonomických a sociálních rozdílů mezi bohatšími a chudšími regiony, výsledné investice tento cíl příliš nenaplnily. Jak ukazují statistiky, vůbec nejhůře si vedl venkov s obcemi a městy do 5000 obyvatel, který pocítil rozpočítáno na hlavu jen zhruba poloviční podporu z EU ve srovnání s velkoměstskými regiony. Obdobně nelichotivé výsledky získáme i v případě, kdy provedeme tentýž propočít ve státem podporovaných hospodářsky slabých a strukturálně postižených oblastech, které opět ve srovnání s centry přijaly z dotačních prostředků výrazně méně. Jaký je důsledek této kolize s původními proklamacemi? Naše země nevzkvétá, řečeno slovy zesnulého prezidenta Havla. Vyspělá Praha si dále udržuje post osmého nejbohatšího evropského regionu, zatímco ostatní části republiky stagnují a svými makroekonomickými výsledky se příliš nepřibližují vysněnému průměru evropské sedmadvacitky v HDP na hlavu. Již několikrát zmiňované regionální operační programy se staly převodníkem peněz do odvětví cestovního ruchu s přínosem v podobě jednotek pracovních míst či na realizaci velkých městských projektů, o nichž si řada z nás myslela, že z důvodu vysoké finanční náročnosti a nulové návratnosti nemohou být nikdy uskutečněny. Harmonický a rovnoměrný růst venkovských oblastí, výstavba a rekonstrukce komunikací nižší třídy nebo investice do obecní infrastruktury se staly okrajovými tématy, která i přes obecně ne-

dostatečné finanční alokace budí rozpaky často velmi selektivním výběrem příjemců dotací. Mnohokrát jsem se dotazoval těch starostů, kteří dobu formování a přípravy stávajícího programovacího období před rokem 2007 pamatují, jak je možné, že nikdo se nepokusil garantovat obcím a menším městům výraznější finanční alokace, ale také jednotné metodické prostředí či vyšší formy nárokovosti dotací. První příčinou byla neznalost, neboť téměř nikdo z tehdejších starostů příliš nevěděl, jak evropské prostředky budou čerpány, čemu budou sloužit. Očekával se jen velký objem financí, v řádech až 800 miliard korun, na základě něhož mnozí nabyli dojmu, že peněz bude více než dostatek. Druhým významným faktorem je skutečnost, že právě v době vrcholících příprav nového plánovacího období 2007+ se rodily aktivity starostů ve prospěch změny RUD, vedoucí nakonec ke vzniku Sdružení místních samospráv. Téma evropských dotací bylo vzhledem k vysoké míře daňové diskriminace venkova vůči Praze a dalším velkým městům vnímáno méně intenzivně a v tomto pološeru pak vznikl systém necelé třicítky samostatných operačních programů s vlastními prováděcími předpisy, elektronickými systémy, kontrolami i systémy hodnocení.

Jaký cíl má rozsáhlé ohlédnutí učiněné na předchozích řádcích? Odpověď je nasnadě, musíme se vyvarovat chyb – a především – dovést ve správný okamžik formulovat požadavky venkova a promluvit jednotným a skutečně výrazným způsobem. Stejně jako mnozí ostatní i já jsem zaregistroval Druhou zlínskou výzvu, která symbolicky navazuje na vyhraněný boj o spravedlivější rozpočtové určení daní. Její cíle jsou jednoduché, byť jejich prosazení je právě otázkou jednoty a společného tažení starostů napříč republikou i politickou orientací. Svěřit více prostředků z evropských dotací do obcí, měst a regionů mimo velká města a ústřední státní správu je vůbec revoluční požadavek.

Druhá zlínská výzva ve zkratce

1. 65% z Integrovaného ROP do regionů nárokově
2. Ostatní operační programy musí pamatovat na venkov
3. MAS musí sloužit jako nástroj implementace napříč OP

Znamená totiž rozprostřít tyto prostředky do území, realizovat množství lokálních rozvojových projektů a také především vystavit evropské finance mnohem masivnější veřejné kontrole. Nástrojem k dosažení tohoto smělého záměru mají být místní akční skupiny, ohniska územního rozvoje, který se děje za výrazné účasti starostů a při komunikaci s osobnostmi z řad neziskového sektoru i podnikatelské sféry.

Logické a jednoduché požadavky Druhé zlínské výzvy však mají své odpůrce. Rekrutují se z řad tradičních příjemců eurodotací, kteří při očekávaném zkrácení celkové finanční obálky na zhruba 500 miliard korun na období 2014 – 2020, budou muset své záměry tak i tak výrazně přehodnotit. Z pozice účastníka přípravy nového programového období mohou, i s ohledem na výše uvedené, prohlásit, že prosazení cílů Druhé zlínské výzvy je úkol srovnatelný s bojem za novelu RUD, tentokrát navíc sešněrovaný do velmi krátkého časového úseku (definitivní podoba operačních programů má být hotova na konci letošního roku). Úspěch je v naší pozici podmíněn zejména společným postupem co největšího množství starostů, signatářů výzvy a také jednoznačnou a mediálně výraznou celostátní akcí. Vás, kteří se pročetli textem až na samý konec proto prosím, šířte myšlenky Druhé zlínské výzvy mezi Vaše kolegy a buďte připraveni na další společné akce. Ať už to bude celostátní vyvěšení tabulí s našimi požadavky nebo demonstrace před ministerstvy místního rozvoje a zemědělství, vždy potřebujeme Vaši ochotu i odvahu opět se vydat proti proudu. Jen tak dosáhneme společného cíle, který ztělesňuje okřídlené heslo „Náš stát nezbohatne, pokud jeho obce zchudnou!“

Tomáš Chmela
tajemník SMS ČR

700. signatář Druhé zlínské výzvy

Harmonogram Druhé zlínské výzvy

- 29. ledna - společný podpis 7 zakládajících signatářů výzvy
- 7. února - Druhou zlínskou výzvu podpořilo SMS ČR
- 10. dubna - celostátní vyvěšení tabulí Druhé zlínské výzvy
- 1. polovina května - demonstrace starostů ČR za dotace pro regiony

Prohlášení Druhé zlínské výzvy

Výzva vládě, necht' neudělá stejnou chybu při dělení peněz EU jako vlády minulé

Vážené kolegyně starostky, vážení kolegové starostové, vážení komunální politici,

obracíme se na Vás opět po čase s naléhavou výzvou. Stejně, jako před několika lety, kdy jsme příliš nevěřili, že se nám podaří změnit financování samospráv, odstranit diskriminaci a zavést rámcový systém do dělení prostředků daňových poplatníků mezi stát a jeho samosprávy. Přesto se obcí a měst pod tehdejší Zlínskou výzvou za změnu RUD podepsalo v roce 2006 přes tisíc pět set starostů a starostek. Tehdy jsme založili neformální Iniciativu za živý venkov a s pár nadšenci se vzbouřili proti nespravedlivému zákonu. Cíl se po náročné cestě završil 1. 1. 2013 – máme spravedlivější RUD.

Dnes jde opět o peníze, opět o zájmy našich občanů, daňových poplatníků, našich regionů a jejich samospráv. Vláda má v letošním roce vyjednat smlouvu s Evropskou komisí, na jejímž základě budou v novém rozpočtovém období 2014 – 2020 opět přicházet evropské prostředky. I po všech výkyvech na finančních trzích zřejmě nepůjde o malé peníze, nicméně to bude patrně poslední příležitost získat významné prostředky z fondů EU do naší země.

Jako obyvatelé venkova, starostové obcí i menších měst, máme obrovské zkušenosti s čerpáním dotací v současném období, které má řadu chyb. Z těch se musí budoucí etapa čerpání dotací poučit. Bohužel pomyslný vlak jednání je již rozjetý a míří velmi silně vstříc velkým hráčům – silným firmám, velkoměstům i ministerstvům. Venkov se zdá být odsunut na boční kolej, nebo s nadsázkou na trasu lokálky, které navíc hrozí zrušení. Obnovili jsme proto naši neformální aktivitu Iniciativy za živý venkov. Stejně jako před lety chceme vyvinout tlak na ústřední státní správu. „Druhá zlínská výzva“ chce vyzvat vládu, aby co nejvíce prostředků určených pro integrovaný rozvoj území, minimálně z 65% bylo prakticky nárokovým systémem čerpáno přímo obcemi, městy a jejich sdruženími. Jen systém, který se bude blížit modelu nárokovatelného čerpání, odrážející míru potřeb jednotlivých regionů, splní očekávání neopakovat chyby minulé včetně zamezení nežádoucím politickým vlivům. O efektech menší administrativy, jednoduché následné správy, eliminace politického

klientelismu a korupce nemusíme snad ani hovořit.

Jsme přesvědčení, že můžeme společným hlasem vládu požádat o úpravu navrhovaného modelu čerpání evropských prostředků 2014 a dále. Není pozdě, z řady signálů víme, že lze návrhy pozměnit, ale chce to razantní a všeobecnou podporu. Myslíme si, že se nemáme čeho bát. Že můžeme být i díky argumentům zkušeností se stávajícím čerpáním úspěšní. Jen je třeba rychle jednat. Proto Vás vyzýváme touto Druhou zlínskou výzvou, abychom spojili síly napříč politickým spektrem, napříč různým zastoupením, abychom podpořili tuto výzvu podpisem. Naše výzva je podporována celostátními sdruženími obcí i jednotlivých mikroregionů nejen ze Zlínska. Věříme, že ji podpoříte i Vy, abychom mohli s hlasem nepřehlédnutelné podpory žádat o nápravu. ...

Děkujeme!

Ing. Jana Juřenčáková v.r.
předsedkyně Druhé zlínské výzvy

Josef Zicha v.r.
starosta obce Vysoké Pole

Mgr. Ivana Majíčková v.r.
starostka města Kunovice

Zdenek Blanař v.r.
starosta města Brumov - Bylnice

Silvie Pospíšilová v.r.
starostka obce Sehradice

Jaroslav Němeček v.r.
starosta obce Pohořelice

Znění Druhé zlínské výzvy

My, signatáři Druhé zlínské výzvy, vyzýváme předsedu vlády ČR Petra Nečase, aby při přípravě Dohody o partnerství s Evropskou komisí:

- 1. respektoval potřeby regionů ČR a zaručil model nárokového čerpání minimálně 65% prostředků alokovaných do Integrovaného regionálního operačního programu 2014-2020 za účelem vyvážené a efektivní distribuce prostředků EU do území.

- 2. zaručil i v ostatních operačních programech a v Programu rozvoje venkova ČR 2014-2020 výrazné zohlednění potřeb venkovských regionů ČR v duchu politiky soudržnosti.

- 3. zajistil v co největší míře využití metody komunitně vedeného místního rozvoje – tedy místních akčních skupin, ve všech relevantních operačních programech tak, aby došlo k maximálnímu možnému využití potenciálu daného území.

100 x 50 cm

100 x 50 cm

ok ké

Symbolika tabulí Druhé zlínské výzvy. Proč hrábě?

Jak vyvěsit tabule Druhé zlínské výzvy je jasné z obrázku na straně 4. Přednostně je umístíme na vjezdové značky obcí a měst tak, aby byly dobře viditelné všem občanům. Motiv Druhé zlínské výzvy je však možné umístit kamkoliv, kde bude dobře viditelný. K tomu může sloužit i menší varianta „modré tabule“ připojená jako součást tohoto vydání Informačního zpravodaje. Výzva na tabulích sděluje, že i občané Vaší obce či města MAJÍ NÁROK

NA EVROPSKÉ PENÍZE. V přípravné fázi se vedla diskuse nad grafickým znakem výzvy. Nakonec zvítězily přeškrtnuté hrábě. Ty vyjadřují symbol našeho nesouhlasu, aby ministerstva „hrabala“ evropské prostředky pod sebe, rozdělovala je podivným systémem s negativními dopady do našich veřejných rozpočtů. Municipality mohou vyjít z nového systému výrazně znevýhodněny. Přitom je nepochybné, že obce a města umí s těmito prostředky hos-

podatit efektivněji, hospodárněji a šetrněji než ústřední státní správa.

Symbol přeškrtnutých „hrábí“ budeme používat i nadále. Na plánovanou demonstraci starostů v Praze před kompetentními ministerstvy vás vyzveme, abyste i s takovýmito hráběmi dorazili. Nechceme tedy, aby ministerstva hrabala evropské prostředky pod sebe.

-red-

Nástin pozice SMS ČR pro budoucí programové období 2014+

SMS ČR hájí nárokovost, silný venkov a místní partnerství pro budoucí eurofondy

Současná diskuse nad požadavky Druhé zlínské výzvy se prolíná s odbornou debatou nad budoucím uspořádáním operačních programů a zároveň také s jejich faktickou přípravou vedenou jednotlivými resorty za účasti partnerů včetně SMS ČR. Nejzajímavějším a patrně nejkomplikovanějším bodem výzvy je požadavek nárokovatelného čerpání 65% z budoucího IROPu obcím, městům a jejich sdružením. V této souvislosti se nabízí řešení dělit tyto prostředky klíčem podobným v RUD (např. počet obyvatel, míra nezaměstnanosti) zcela přímo a za předem daných podmínek k proinvestování. Toto řešení je samozřejmě v souladu s programovými cíli SMS ČR již od III. Republikového shromáždění v roce 2011. S ohledem na obtížnost prosazení tohoto požadavku však musíme být připraveni i na alternativní variantu. Kompromisem může být takzvané územně nárokové čerpání, které by spočívalo v tom, že na potřeby mu-

nicipalit v určitém území bude z IROPu vyčleněna poměrná částka k dalšímu rozdělení (např. formou územně a tematicky omezených výzev). Ke stanovení finanční obálky na tento územní celek by byla použita např. kritéria míry nezaměstnanosti, sociálního vyloučení ad.

Dalším zcela neoddiskutovatelným požadavkem jak Druhé zlínské výzvy, tak i SMS ČR obecně je co možná nejvýraznější respektování potřeb venkovských regionů v ostatních operačních programech a v PRV 2014+. Jak ukazují nezávislé analýzy, venkov si v objemech přijatých prostředků z EU vedl poměrně špatně. Je tudíž potřeba nastolit skutečně solidární vztahy mezi městy a venkovskými obcemi, které jsou strukturálními problémy zatíženy násobně více.

Do třetice je potřebné zmínit požadavek intenzivního využití metody LEADER prostřednictvím místních akčních skupin. Je nutné neustále připomínat, že starosto-

vé jsou jedni z hlavních aktérů fungování MAS, sami jsou přítomni rozhodovacím procesu, strategickému plánování rozvoje a to za spolupráce dalších subjektů. Tento přístup proto musí dostat zelenou, a to také z jiných operačních programů.

Závěrem je třeba podotknout, že všechny výše uvedené návrhy odpovídají mnohaletým požadavkům SMS ČR. Jejich výsledkem je mimo jiné také budoucí snížení počtu operačních programů, jejichž strukturu ukazuje tabulka. Je zřejmé, že udržitelný rozvoj regionů je možný jen za předpokladu partnerství a spolupráce samospráv, malých a středních podniků, neziskového sektoru a občanské společnosti. Návrh SMS ČR toto pojetí respektuje a prostředky pro rozvoj regionů vnímá komplexně. Níže uvedená tabulka ukazuje, jaké vyjednávací pozice hodlá SMS ČR i nadále prosazovat.

-tch-

	Společná zem. politika		Kohезní politika (Evropský fond regionálního rozvoje, Fond soudržnosti, Evropský sociální fond)							
Název OP	PRV	IROP	OP Zam.	OP ŽP	OP VVV	OP PI	OP Doprava	OP TP	OP Praha	Ostatní OP
Požadovaný podíl alokace pro obce, města, neziskový sektor a MSP	10-25%	80%*	60%	50%	30%	30%	10%	15%	100%	nehodnoceno
Implementace z hlediska obcí a měst	Výhradně MAS	MAS, ITI, centrálně IPRÚad.	MAS, centrála OP Zam.	MAS, centrála OP ŽP	MAS, centrála OP VVV	MAS, centrála OPPI	pouze centrálně	pouze centrálně	dle vlastních pravidel	
Typy projektů (příklady)	průřezové	průřezové	rekvalifikační, APZ	ČOV, odpady, energie	regionální školství	MSP	kommunikace, cyklostezky	fungování MAS	přeshran. spolupráce	

* IROP: 80% - z toho 65% územně nárokovým způsobem

Tabulka ukazuje strukturu nových operačních programů a základní pozici SMS ČR pro vyjednávání; zkratky: PRV – Program rozvoje venkova; IROP – Integrovaný regionální operační program; OP Zam. – Operační program Zaměstnanost; OP ŽP – Operační program Životní prostředí; OP VVV – OP Výzkum, vývoj a vzdělávání; OP PI – OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost; OP TP – OP Technická pomoc.

Kontakty na SMS ČR: Adresa sídla SMS ČR je Zlín - Prštne, Nábřeží 599, 760 01, telefony: 577 688 203, 605 345 806, internet: www.smscr.cz, email: info@smscr.cz, Informační zpravodaj SMS ČR vydává Sdružení místních samospráv ČR se sídlem Zlín 760 01, Nábřeží 599, IČ: 75130165, www.smscr.cz, info@smscr.cz, místo vydání Zlín, dat. vydání 29. 3. 2013, 1/2013, ev.č. MK ČR E 20029. Výkonný redaktor: Mgr. Tomáš Chmela; Redakční rada: Ing. Josef Bartoněk, předseda; Edita Nezvalová, Jan Píjaček, Ing. Věra Kovářová, Ing. Jiří Nešpor. Grafické zpracování: Ing. Petr Machů www.grafikplus.cz